

Research Paper

Evaluating the Role of School Authorities on Improving the Educational and Moral Behavior of Students in Elementary School: Challenges and Effective Solutions

Maryam Faramarzi ^{1*}, Vali Ahmad Kermaj ²

1. Master's degree student in Preschool Education, Sa. C. , Islamic Azad University, sanandaj, iran.

2. PhD candidate Department of Educational Sciences, Farhangian University, sanandaj, Iran.

Received: 05/05/2024

Accepted: 03/12/2024

PP: 49-60

Use your device to scan and read the article online

DOI:

Keywords:

School administrators,
Educational and ethical problems,
Elementary school students,
Phenomenolog

Abstract

Introduction: Understanding the role of environmental variables influencing student development plays a crucial role in enhancing educational productivity today. The present study aimed to investigate the role of school administrators in improving the educational and ethical behaviors of elementary school students during the 2024-2025 academic year.

research methodology: The study employed a qualitative approach using interpretive phenomenology. The research population consisted of elementary school administrators in Sarpol-e Zahab city, and purposive sampling was used. Data were collected through in-depth, semi-structured interviews with 40 school administrators, including principals, vice-principals, teachers, educational counselors, advisors, health instructors, physical education instructors, and support staff. Data analysis was performed using qualitative content analysis.

Findings: The findings initially led to the extraction of 40 primary codes. These codes were categorized into three overarching themes (Transformational Leadership in the Educational Environment; Holistic Development of Student Personality; and Creating an Ethics-Centered Learning Ecosystem), along with seven main categories and 15 sub-categories.

Conclusion: Based on the results, school administrators play a significant role in reducing students' educational and ethical problems through effective management and supervision, professional staff development, extensive communication and collaboration, life skills training and development, extracurricular activities, cultivating positive culture and identity formation, and conflict and problem management. This study provides recommendations for improving the performance of school administrators in reducing students' educational and ethical issues

Citation: Faramarzi, M. , Ahmad Kermaj, V. (2025). Evaluating the role of school authorities on improving the educational and moral behavior of students in elementary school: challenges and effective solutions. Journal of Transcendent Education, 17 (1), 49-60.

Corresponding author: Vali Ahmad Kermaj

Address: Farhangian University, sanandaj, Iran

Email: vali. ahmadkermaj@gmail.com

مقاله پژوهشی

ارزیابی نقش مسئولین مدارس بر بهبود رفتارهای تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان در دوره ابتدایی: چالش‌ها و راهکارهای مؤثر

مریم فرامرزی^{۱*}، ولی احمد کرمج^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش و پرورش پیش دبستانی، واحد سنج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنج، ایران.

۲. گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، سنج، ایران.

چکیده

مقدمه و هدف: مروره شناخت نقش متغیرهای محیطی مؤثر در تربیت دانش‌آموزان نقش مهمی در توسعه بهره‌وری در آموزش دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش مسئولین مدارس بر بهبود رفتارهای تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ انجام شده است.

روش شناسی پژوهش: مطالعه با رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسی تفسیری صورت گرفته است. جامعه آماری پژوهش شامل مسئولین مدارس ابتدایی شهر سرپل ذهاب بوده و نمونه‌گیری به صورت هدفمند انجام شده است. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختاریافته با ۴۰ نفر از مسئولین مدارس، شامل مدیران، معاونان، معلمان، مربیان پرورشی، مشاوران، مربیان بهداشت، مربیان تربیت بدنی و کارکنان خدماتی جمع‌آوری شده است. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌ها در ابتدا منجر به استخراج ۴۰ کد اولیه گردیده است. این کدها در قالب سه مضمون فراگیر (رهبری تحول‌گرا در محیط آموزشی؛ توسعه جامع شخصیت دانش‌آموزان؛ و ایجاد اکوسیستم یادگیری اخلاقی‌محور)، و هفت مقوله اصلی و ۱۵ مقوله فرعی دسته‌بندی شدند.

بحث و نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج مسئولین مدارس از طریق مدیریت و نظارت مؤثر، توسعه حرفه‌ای کارکنان، ارتباطات و همکاری گسترده، آموزش و توسعه مهارت‌های زندگی، فعالیت‌های فوق برنامه، فرهنگ‌سازی و هویت‌بخشی، و مدیریت تعارض و مشکلات، نقش مهمی در کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان ایفا می‌کنند. این پژوهش پیشنهادهایی برای بهبود عملکرد مسئولین مدارس در راستای کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان ارائه می‌دهد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۱۳

شماره صفحات: ۴۹-۶۰

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن

مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

واژه‌های کلیدی: مسئولین مدارس، مشکلات

تربیتی و اخلاقی، دانش‌آموزان ابتدایی، پدیدارشناسی.

استناد: فرامرزی، مریم و احمد کرمج، ولی. (۱۴۰۴). ارزیابی نقش مسئولین مدارس بر بهبود رفتارهای تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان در دوره ابتدایی: چالش‌ها و راهکارهای مؤثر. فصلنامه آموزش و پرورش متعالی، ۱۷(۱)، ۴۹-۶۰.

* نویسنده مسئول: ولی احمد کرمج

نشانی: گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، سنج، ایران

پست الکترونیکی: vali. ahmadkermaj@gmail.com

مقدمه

مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان، یکی از چالش‌های اساسی نظام آموزش و پرورش محسوب می‌شود. این مشکلات دربرگیرنده انواع رفتارها و کنش‌های ناهنجار از قبیل پرخاشگری، درگیری‌های فیزیکی، دروغ‌گویی، تقلب، سرقت، تخریب اموال عمومی، بی‌ادبی، بی‌حجابی و روابط نامتعارف است که مغایر با هنجارهای اخلاقی و ارزش‌های اجتماعی می‌باشد (Ezzati, Sharifian, Toorani, Barzegar & Esmaeili, 2023). همچنین پدیده‌هایی همچون انزوای اجتماعی، گوشه‌گیری، افسردگی و اضطراب نیز می‌تواند بیانگر مشکلات عاطفی و روانشناختی در دانش‌آموزان باشد. دوره ابتدایی به عنوان حساس‌ترین و مهم‌ترین دوره آموزشی برای همه دانش‌آموزان شناخته می‌شود، زیرا در این دوره پایه‌های علمی و شخصیتی کودکان شکل می‌گیرد. آموزش‌های ارائه شده در این مقطع اگر به درستی صورت نگیرد، می‌تواند مشکلات زیادی را برای دانش‌آموزان در مقاطع تحصیلی بعدی ایجاد کند (Miller, 2022). دانش‌آموزان در مقطع ابتدایی دارای روحیات و ویژگی‌های شخصیتی متمایز از سایر مقاطع تحصیلی هستند. این روحیات و ویژگی‌های خاص می‌تواند منجر به ایجاد مشکلات و چالش‌هایی در فرایند یادگیری و تربیت شود که مدیریت و رفع این چالش‌ها بر عهده معلمان این مقطع است (Taylor, 2023).

شیوع روزافزون این مشکلات، نشان‌دهنده ضرورت توجه بیشتر به علل و عوامل زمینه‌ساز آن از جمله مشکلات خانوادگی، فقدان الگوهای مناسب اخلاقی، ناکارآمدی شیوه‌های تربیتی و انضباطی مدارس و نامناسب بودن فضای آموزشی و تعاملات اجتماعی در مدارس می‌باشد (Sugari, Nelson & Scott, 2018;). متأسفانه در سال‌های اخیر، گزارش‌های متعددی از بروز مشکلات تربیتی و اخلاقی در میان دانش‌آموزان دوره ابتدایی منتشر شده است (Rafiei, 2022; Siah Zadeh Fard, 2024). بروز این آسیب‌ها ریشه در عوامل مختلفی چون ضعف‌های آموزشی و تربیتی، مشکلات خانوادگی، آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی دارد (Amini, Hanifi, 2022). تمرکز بیش از حد نظام آموزشی بر افزایش دانسته‌ها و غفلت از سایر جنبه‌های مهم تربیتی، فاصله بین نیازهای واقعی تربیتی دانش‌آموزان و اهداف آموزشی را افزایش داده و زمینه را برای بروز این بحران‌ها فراهم آورده است (Ghasempour, Malekipour, Zare-sefat, 2016). این مشکلات می‌توانند آثار منفی جدی بر رشد همه جانبه دانش‌آموزان و تحقق اهداف تربیتی مدنظر برجای گذارند (Simpson & et al, 2011). بر اساس نتایج تحقیقات مختلف، ایجاد فضایی امن، حمایتی و غنی از نظر تربیتی در مدارس، می‌تواند موجب بهبود سلامت روانی و اخلاقی دانش‌آموزان، افزایش مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی آنان، کاهش مشکلات رفتاری، بهبود عملکرد تحصیلی، کاهش اضطراب و نگرانی والدین، پرورش نسلی متعهد، مسئولیت‌پذیر و دارای ارزش‌های انسانی، کاهش آسیب‌های اجتماعی و در نهایت توسعه پایدار جامعه گردد (Rasmussen & Chaplin, 2022; Jones, & Jones, 2019).

مسئولین و مدیران آموزش و پرورش در پیش‌گیری و کاهش این معضلات نقشی حیاتی دارند. آن‌ها می‌توانند با برنامه‌ریزی دقیق و اجرای مداخلات آموزشی و تربیتی مناسب، مانع از وقوع و تشدید رفتارهای پرخطر و آسیب‌زا در مدارس شوند. یکی از راهکارهای مفید، اجرای برنامه‌های درسی مبتنی بر اخلاق مراقبت است که بر پایه ارزش‌هایی همچون همدلی، مسئولیت‌پذیری و احترام متقابل طراحی می‌شود و منجر به افزایش سلامت روانی و اخلاقی دانش‌آموزان می‌گردد (tajari, 2021). Shapiro & Gross (2013). بر این باورند که مدیران موفق در ایجاد محیط مدرسه اخلاقی، با اتخاذ رویکردهای هدفمند و راهبردی، قادر به پایه‌ریزی فرهنگ اخلاقی مناسب در مدرسه هستند. این مدیران دارای ویژگی‌هایی همچون صداقت، انصاف، پاسخگویی و توجه ویژه به ارزش‌های اخلاقی می‌باشند. چنین ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری به آن‌ها امکان می‌دهد تا از طریق الگودهی مناسب و ترویج ارزش‌های اخلاقی در میان تمامی اعضای جامعه مدرسه، بستر لازم برای رشد اخلاقی دانش‌آموزان را فراهم آورند. در این رابطه، Barr & Walker (2016) بر این باورند که سبک رهبری مشارکتی و همدلانه مدیران، موجب افزایش انگیزه و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان و در نتیجه کاهش اختلالات رفتاری می‌شود. Chen et al & (2018) نیز تدوین قوانین انضباطی روشن و منصفانه با مشارکت دانش‌آموزان را برای کنترل رفتارهای ناهنجار مؤثر می‌دانند. مطالعات دیگر نشان می‌دهند که رهبری اخلاقی مدیران مدارس دارای اهمیت بسزایی در ایجاد محیطی اخلاقی و کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان است. مدیران با رهبری اخلاقی قوی، می‌توانند الگوی مناسبی برای معلمان، دانش‌آموزان و سایر اعضای جامعه مدرسه باشند. این مدیران با ایجاد سیاست‌ها و استانداردهای اخلاقی در مدرسه، مشی اخلاقی روشنی را برای کل جامعه مدرسه ترسیم می‌کنند به عنوان مثال، مدیران با اتخاذ رویکردهای مشارکتی و تقویت فرهنگ همکاری بین معلمان، می‌توانند بستری را برای تبادل نظر و یادگیری اخلاقی فراهم آورند. همچنین، ارزیابی مستمر عملکرد اخلاقی معلمان و ارائه بازخورد مناسب، از دیگر اقدامات مهم این مدیران است (Shapiro & Gross, 2013).

Rafiei (2022) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی نقش والدین و مسئولین مدارس در جهت کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان مدارس ابتدائی بوئین و میاندشت" به این نتیجه رسید که همکاری والدین با مدرسه در حل مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان بر اثربخشی و نتیجه‌گیری مداخلات تربیتی تأثیر بسزایی دارد. تشکیل و ارائه کلاس‌های آموزش خانواده به منظور ارائه

اطلاعات و آگاهی‌های لازم به والدین، نقشی کلیدی در ایجاد همکاری هرچه بیشتر و نزدیک‌تر خانواده‌ها با مدرسه در جهت تربیت فرزندان ایفا می‌کند. Poodineh, Hossein gholizadeh, mahram (2019) در پژوهشی تحت عنوان "مسئولیت‌پذیری اجتماعی مدرسه؛ مطالعه موردی: دو مدرسه متوسطه دخترانه شهر مشهد" به این نتیجه رسید که ابعاد اجتماعی-سیاسی، اخلاقی-فرهنگی، قانونی، اقتصادی و زیستی مهم‌ترین ابعاد مسئولیت‌پذیری اجتماعی مدرسه معرفی شده‌اند و توجه به ابعاد اجتماعی-سیاسی، اخلاقی-فرهنگی و قانونی بیش از ابعاد زیست‌محیطی و اقتصادی بوده است. در پژوهشی دیگر تحت عنوان "بررسی نقش مدیران مدارس در افزایش کیفیت زندگی مدرسه از طریق پروژه‌های مسئولیت اجتماعی در مدارس ابتدایی" که توسط Doygunel & Koprulu (2022) انجام شد، به این نتیجه رسیدند که مشارکت در پروژه‌های مسئولیت اجتماعی در مدارس، کیفیت زندگی اجتماعی در مدارس را بهبود می‌بخشد و منجر به پیشرفت‌های قابل توجهی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود. بر اساس یافته‌های این پژوهش، دانش‌آموزان علاقه بسیاری به شرکت در پروژه‌های مسئولیت اجتماعی داشته‌اند و این مشارکت نه تنها باعث افزایش انگیزه حضور آن‌ها در مدرسه شده، بلکه ارتقای قابل توجهی در کیفیت مدرسه را نیز به دنبال داشته است. Gui, Yasin, Abdullah, Saharuddin (2020) در پژوهشی تحت عنوان "نقش معلم و چالش‌ها در رشد اخلاق دانش‌آموزان" به این نتیجه رسیدند که معلمان نقش‌های متعددی در توسعه اخلاق دانش‌آموزان ایفا می‌کنند. یافته‌های حاصل از بررسی مطالعات کیفی و کمی، به هفت نقش اصلی معلمان در این زمینه اشاره می‌کند: الگوی اخلاقی، راهنمای اخلاقی، مراقب، انتقال‌دهنده ارزش‌های اخلاقی، تسهیل‌گر، مشاور و ارتباط‌دهنده. همچنین، چالش‌هایی که معلمان در این مسیر با آن‌ها مواجه هستند شامل روش‌های تدریس و ارزشیابی، کمبود علاقه دانش‌آموزان، صلاحیت معلمان، انتظارات والدین و جامعه، فاصله بین ارزش‌های مدرسه و خانواده و ارتباط با والدین می‌باشد. در مجموع، مدیریت مدرسه و مسئولین با اتخاذ یک رویکرد اخلاقی می‌تواند با ایجاد محیطی مبتنی بر ارزش‌های اخلاقی، الگودهی مناسب، برنامه‌ریزی راهبردی و توسعه حرفه‌ای معلمان، نقش مؤثری در کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان ایفا کند (Starratt, 2014; Sergiovanni, 2015).

لذا در بررسی چالش‌های تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان دوره ابتدایی، مسئله اصلی که توجه پژوهشگران و متخصصان تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده، نقش محوری مدیریت آموزشی و رهبری معلمان در کاهش این مشکلات است. مطالعات نشان می‌دهد که رویکردهای سنتی مدیریت کلاس و روش‌های تنبیهی در کاهش مشکلات رفتاری دانش‌آموزان چندان مؤثر نبوده و حتی می‌تواند منجر به تشدید این مشکلات شود (Gottfredson, 2005). این امر ضرورت بازنگری در شیوه‌های مدیریتی و آموزشی و اتخاذ رویکردهای نوین مبتنی بر حمایت، مشارکت و توانمندسازی دانش‌آموزان را برجسته می‌سازد (Skiba & Peterson, 2016). رهبری معلم، کلید طلایی کاهش مشکلات رفتاری، افزایش انگیزه، ایجاد محیطی مثبت و روابطی قوی با دانش‌آموزان است (Rogers, 2004). معلمان می‌توانند از طریق آموزش مفاهیم اخلاقی همچون احترام، صداقت، عدالت و مسئولیت‌پذیری، زمینه‌ساز شکل‌گیری وجدان اخلاقی در دانش‌آموزان بوده و با ایجاد فضایی امن و صمیمی در کلاس و استفاده از روش‌های تدریس فعال و مشارکتی، به افزایش انگیزه، خودکنترلی و یادگیری بهتر دانش‌آموزان کمک کرده (Kohn, 2017; Rich & Kellough, 2020) و با توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، در رشد بهینه و کاهش مشکلات رفتاری آنان مؤثر واقع شوند (Brooks & Neill, 2019).

یکی از عوامل مهم در توسعه اخلاق و کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان، همکاری و ارتباط مؤثر میان مدرسه و خانواده است. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که مدیران و مشاوران مدارس با برقراری ارتباط نزدیک با خانواده‌ها و مشارکت آن‌ها در امور اخلاقی مدرسه، می‌توانند به طور قابل توجهی در بهبود وضعیت اخلاقی دانش‌آموزان مؤثر باشند. مدیران مدارس با ایجاد ارتباط مؤثر با خانواده‌ها، می‌توانند مشارکت آن‌ها را در برنامه‌های اخلاقی مدرسه جلب کنند. این مشارکت می‌تواند شامل تدوین سیاست‌های اخلاقی مدرسه، طراحی فعالیت‌های آموزشی و اجرای پروژه‌های مرتبط با اخلاق باشد. همچنین، ارائه آموزش‌های والدگری برای تقویت نقش خانواده در پرورش اخلاق فرزندان، از دیگر اقدامات مؤثر در این زمینه است (Epstein, 2018). مسئولین مدارس، از جمله مدیران و معلمان، به عنوان الگوهای آموزشی و تربیتی، می‌توانند با ایجاد محیطی امن و حمایتی، توسعه مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی، و ترویج ارزش‌های انسانی، و ارتباط مؤثر با خانواده تأثیر مثبت و مؤثری بر رفتارهای دانش‌آموزان داشته باشند. همچنین، مدیریت مؤثر و نظارت بر فرایندهای آموزشی، ارتقاء فرهنگ مدرسه، و فراهم آوردن برنامه‌های آموزشی و فوق‌برنامه می‌تواند به کاهش مشکلات رفتاری و افزایش سطح تعهد و مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان منجر شود. در این راستا، پژوهش حاضر در پی یافتن پاسخی مناسب برای این سؤال کلیدی است که: چه برنامه‌ها و اقدامات مؤثری باید در سطوح مختلف مدیریتی و آموزشی مدارس دوره ابتدایی شهر سرپل ذهاب به کار گرفته شود تا شاهد کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی در دانش‌آموزان دوره ابتدایی باشیم. قدر مسلم نتایج این مطالعه می‌تواند به بهبود فضای تربیتی و اخلاقی مدارس ابتدایی شهر سرپل ذهاب و ارتقای سطح یادگیری و رشد دانش‌آموزان کمک کند. همچنین می‌تواند الگویی مناسب برای ارتقای نقش مسئولان مدارس در سایر مناطق کشور در راستای کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان ارائه نماید.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر با روش کیفی انجام شده است رویکرد غالب در این پژوهش، پدیدارشناسی تفسیری است. مشارکت‌کنندگان در این پژوهش شامل مسئولین مدارس (مدیر، معاونان، معلمان، مربی پرورشی، مشاور، مربی بهداشت، مربی تربیت بدنی) در مدارس منتخب شهر سرپل ذهاب هستند. با توجه به رویکرد کیفی پژوهش و به منظور کسب درک عمیق از موضوع، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده گردیده است. در این روش، ابتدا معیارهای ورود به مطالعه مانند سابقه کار، تخصص و تجربه مرتبط با موضوع پژوهش تعیین گردید و سپس، از طریق روش‌های مختلف مانند مصاحبه با افراد مطلع، مشاهده و بررسی اسناد و مدارک، افراد واجد شرایط شناسایی و به عنوان نمونه انتخاب شدند. تعداد افراد مشارکت‌کننده بر اساس رویکرد اشباع نظری ۴۰ نفر انتخاب شدند. با توجه به ماهیت پدیدارشناسانه پژوهش برای گردآوری داده‌ها از روش مصاحبه عمیق و نیمه‌ساختاریافته استفاده گردید. داده‌ها با رویکرد پدیدارشناسی کلایزی تحلیل شدند. روش کلایزی، رویکردی کیفی ۷ مرحله‌ای در تحقیق است که بر درک و تفسیر تجربیات شخصی و معنای آن‌ها برای افراد متمرکز است. در این روش پس از مطالعه توصیف‌های ارائه‌شده توسط مشارکت‌کنندگان جملات و عبارات مرتبط با پدیده مورد مطالعه از پروتکل‌ها استخراج شدند. سپس بررسی معنای جملات کلیدی و فرموله کردن معانی آن‌ها و تکرار مراحل برای هر پروتکل و گروه‌بندی معانی در خوشه‌های تم‌ها صورت گرفت. در ادامه بررسی اعتبار این خوشه‌ها و توجه به تناقضات سپس تلفیق نتایج و ایجاد یک توصیف جامع از موضوع؛ و فرموله کردن یک بیانیه واضح از ساختار اساسی پدیده تحت مطالعه انجام گرفت. در نهایت برای بررسی اعتبار یافته‌ها کدهای شناسایی شده توسط ۲ نفر از اعضای مشارکت‌کننده مورد ارزیابی و بازبینی قرار گرفت و ضریب کاپا کدگذاری داده‌ها محاسبه شد. بر اساس نتایج مقدار کاپا برابر ۰/۸۴۴ می‌باشد که در سطح معنی داری $p < 0/05$ معنی دار می‌باشد. بر اساس دیدگاه محققان مختلف ضریب کاپای قابل قبول بین ۰/۶ تا ۰/۸۰ می‌باشد.

$$k = \frac{\text{Pr}(a) - \text{Pr}(e)}{1 - \text{Pr}(e)}$$

$\text{Pr}(a)$: قرارداد نسبی مشاهده شده بین مقیاس‌ها یا ارزیاب‌ها (توافق بین دو کدگذار)

$\text{Pr}(e)$: درصد توافق مورد انتظار (احتمال فرضی قرارداد شانس)

جدول ۱- خلاصه محاسبات ضریب کاپای کوهن

معتبر		گمشده		کل	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۴۰	۱۰۰٪	۰	۰٪	۴۰	۱۰۰٪
پاسخگوی ۱					
پاسخگوی ۲					

جدول ۲- نتایج نهایی آزمون کاپا

ارزش	خطای استاندارد تقریبی	تقریبی T^b	معنی داری تقریبی
۰/۸۴۴	۰/۱۴۶	۶/۱۳۳	۰/۰۰۰
کاپا	ضریب توافق		
۴۰	تعداد موارد معتبر		

یافته‌ها

ابتدا ویژگی‌های جمعیت‌شناسی مشارکت‌کنندگان ارائه شده است. با توجه به نتایج به دست آمده مشخص شد که ۲۳ نفر از مشارکت‌کنندگان زن و ۱۷ نفر مرد بودند. ویژگی‌های سابقه و سمت افراد مشارکت‌کننده در جدول شماره ۳ مشخص شده است.

جدول شماره ۳- ویژگی‌های جمعیت‌شناسی مشارکت‌کنندگان

جنسیت	مرد		زن	
	۱۷		۲۳	
سابقه	۵ تا ۱۰		۱۱ تا ۱۶	
	۹		۱۵	
سمت	مدیر		معلم	
	۱۲		۸	
	مشاور		مربی	
	۷		۱۳	

در ادامه و پس از بررسی دقیق و کدگذاری تمامی متن‌های مصاحبه، در مجموع ۴۰ کد اولیه استخراج گردید. این کدها نشان‌دهنده طیف گسترده‌ای از مفاهیم و تجربیات مرتبط با موضوع پژوهش هستند. جدول ۲ فهرست نمونه‌ای از این کدهای اولیه را به همراه نمونه‌هایی از نقل قول‌های مرتبط ارائه می‌دهد. کدهای اولیه استخراج شده طیف گسترده‌ای از موضوعات را پوشش می‌دهند. این کدها شامل مواردی از قبیل مسائل مربوط به منابع و امکانات آموزشی، چالش‌های مدیریتی، مشکلات رفتاری و آموزشی دانش‌آموزان، نیازهای حرفه‌ای کارکنان مدرسه، و مسائل مرتبط با ارتباط مدرسه و خانواده می‌باشند. تنوع و گستردگی این کدها نشان‌دهنده پیچیدگی و چند بعدی بودن موضوع مورد مطالعه است. همچنین، این کدها بیانگر دیدگاه‌های متنوع مشارکت‌کنندگان از سمت‌های مختلف (مدیران، معلمان، مشاوران و غیره) می‌باشد که به غنای داده‌های پژوهش کمک کرده است.

در مرحله بعدی تحلیل، این کدهای اولیه مورد بررسی مجدد قرار گرفته و بر اساس شباهت‌ها و ارتباطات مفهومی، در قالب مقوله‌های انتزاعی‌تر گروه‌بندی شدند.

جدول شماره ۴- نمونه کدهای اولیه و نقل قول‌ها

شماره	کد اولیه	نمونه نقل
۱	نظارت مستمر بر رفتار دانش‌آموزان	"ما به عنوان مدیر مدرسه، باید همیشه رفتار بچه‌ها رو زیر نظر داشته باشیم تا بتونیم به موقع مداخله کنیم."
۲	برگزاری جلسات منظم با والدین	"برگزاری جلسات ماهانه با والدین به ما کمک می‌کنه تا مشکلات اخلاقی دانش‌آموزان رو زودتر شناسایی کنیم."
۳	ایجاد محیط امن و دوستانه	"تلاش می‌کنیم فضای مدرسه رو طوری بسازیم که بچه‌ها احساس امنیت و راحتی کنن."
۴	آموزش مهارت‌های زندگی	"ما کلاس‌های آموزش مهارت‌های زندگی برگزار می‌کنیم تا بچه‌ها یاد بگیرن چطور با مشکلاتشون کنار بیان."
۵	تقویت ارزش‌های اخلاقی	"در مراسم صبحگاهی، همیشه درباره ارزش‌های اخلاقی صحبت می‌کنیم."
۶	برنامه‌ریزی فعالیت‌های فوق برنامه	"فعالیت‌های فوق برنامه مثل اردوها، به بچه‌ها کمک می‌کنه تا مهارت‌های اجتماعی‌شون رو تقویت کنن."
۷	همکاری نزدیک با مشاور مدرسه	"ما به طور مرتب با مشاور مدرسه جلسه داریم تا مشکلات رفتاری دانش‌آموزان رو بررسی کنیم."
۸	اجرای برنامه‌های تشویقی	"برنامه‌های تشویقی ما باعث میشه بچه‌ها انگیزه بیشتری برای رفتار خوب داشته باشن."
۹	آموزش مداوم معلمان	"ما معلم‌هامون رو تشویق می‌کنیم تا در دوره‌های آموزشی مدیریت رفتار شرکت کنن."
۱۰	ایجاد سیستم همیاری بین دانش‌آموزان	"سیستم همیاری باعث میشه بچه‌ها مسئولیت‌پذیری رو یاد بگیرن."
۱۱	برگزاری کارگاه‌های آموزشی اخلاق	"ما هر ماه کارگاه‌های آموزشی اخلاق برگزار می‌کنیم تا مفاهیم اخلاقی رو به بچه‌ها یاد بدیم."
۱۲	استفاده از روش‌های حل مسئله	"وقتی مشکلی پیش میاد، سعی می‌کنیم با روش حل مسئله، دانش‌آموزان رو درگیر حل اون کنیم."
۱۳	تقویت ارتباط بین خانه و مدرسه	"ارتباط مستمر با والدین به ما کمک می‌کنه تا یک رویکرد یکپارچه در تربیت بچه‌ها داشته باشیم."
۱۴	ایجاد فضای گفتگو و بیان آزادانه	"ما سعی می‌کنیم فضایی ایجاد کنیم که بچه‌ها بتونن آزادانه نظراتشون رو بیان کنن."
۱۵	تدوین قوانین واضح و منصفانه	"قوانین مدرسه رو طوری نوشتیم که برای همه واضح و عادلانه باشه."
۱۶	برگزاری جلسات حل تعارض	"وقتی بین بچه‌ها مشکلی پیش میاد، جلسات حل تعارض برگزار می‌کنیم."
۱۷	آموزش مهارت‌های ارتباطی	"به بچه‌ها یاد میدیم چطور با احترام با هم صحبت کنن و همدیگه رو درک کنن."
۱۸	تقویت حس مسئولیت‌پذیری	"با دادن مسئولیت‌های کوچک به دانش‌آموزان، حس مسئولیت‌پذیری رو در اونها تقویت می‌کنیم."
۱۹	برگزاری جلسات بحث و گفتگو	"جلسات بحث و گفتگو به بچه‌ها کمک می‌کنه تا نظرات مختلف رو بشنون و احترام بذارن."
۲۰	ایجاد فرصت‌های خدمات اجتماعی	"ما برنامه‌های داوطلبانه داریم که به بچه‌ها یاد میده چطور به جامعه خدمت کنن."
۲۱	تشویق همدلی و درک متقابل	"با فعالیت‌های گروهی، سعی می‌کنیم حس همدلی رو در بچه‌ها تقویت کنیم."
۲۲	آموزش مدیریت خشم	"کلاس‌های مدیریت خشم به بچه‌ها کمک می‌کنه تا احساساتشون رو کنترل کنن."
۲۳	برگزاری مراسم تقدیر از رفتارهای مثبت	"هر ماه از دانش‌آموزانی که رفتار خوبی داشتن، تقدیر می‌کنیم."

۲۴	ایجاد فضای فیزیکی مناسب	"ما تلاش کردیم فضای فیزیکی مدرسه رو طوری طراحی کنیم که استرس بچه‌ها کم بشه."
۲۵	آموزش تفکر انتقادی	"به بچه‌ها یاد میدیم چطور منتقدانه فکر کنن و تصمیم‌های اخلاقی بگیرن."
۲۶	برگزاری کلاس‌های فوق‌العاده	"برای بچه‌هایی که مشکلات رفتاری دارن، کلاس‌های اضافی می‌ذاریم."
۲۷	استفاده از هنر در آموزش اخلاقی	"از نمایش و نقاشی استفاده می‌کنیم تا مفاهیم اخلاقی رو به بچه‌ها یاد بدیم."
۲۸	تقویت روحیه کار تیمی	"با پروژه‌های گروهی، روحیه همکاری و کار تیمی رو در بچه‌ها تقویت می‌کنیم."
۲۹	آموزش احترام به تفاوت‌ها	"به بچه‌ها یاد میدیم که تفاوت‌های فرهنگی و فردی رو درک کنن و بهشون احترام بذارن."
۳۰	برگزاری جلسات مشاوره فردی	"برای بچه‌هایی که مشکلات خاص دارن، جلسات مشاوره فردی برگزار می‌کنیم."
۳۱	ایجاد سیستم حمایتی همسالان	"ما یک سیستم حمایتی بین دانش‌آموزان ایجاد کردیم تا به هم کمک کنن."
۳۲	آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری	"به بچه‌ها یاد میدیم چطور تصمیم‌های درست و اخلاقی بگیرن."
۳۳	برگزاری کمپین‌های ضد زورگویی	"کمپین‌های ضد زورگویی ما به کاهش رفتارهای خشونت‌آمیز کمک کرده."
۳۴	تشویق خودارزیابی در دانش‌آموزان	"از بچه‌ها می‌خوایم رفتار خودشون رو ارزیابی کنن تا مسئولیت‌پذیرتر بشن."
۳۵	ایجاد فضای سبز و آرام‌بخش	"ایجاد فضای سبز در مدرسه به آرامش روحی بچه‌ها کمک می‌کنه."
۳۶	برگزاری جلسات بازخورد با معلمان	"جلسات منظم با معلمان داریم تا درباره مشکلات رفتاری بچه‌ها صحبت کنیم."
۳۷	ایجاد سیستم گزارش‌دهی محرمانه	"یک سیستم گزارش‌دهی محرمانه داریم تا بچه‌ها بتونن مشکلات رو راحت‌تر گزارش کنن."
۳۸	آموزش مهارت‌های مقابله با استرس	"کلاس‌های مدیریت استرس برگزار می‌کنیم تا بچه‌ها یاد بگیرن چطور با فشارها کنار بیان."
۳۹	تقویت هویت فرهنگی و ملی و دینی	"با برگزاری مراسم ملی، حس هویت و غرور فرهنگی و دینی رو در بچه‌ها تقویت می‌کنیم."
۴۰	استفاده از روش‌های آموزشی تعاملی	"از روش‌های آموزشی تعاملی استفاده می‌کنیم تا بچه‌ها بیشتر درگیر یادگیری بشن."

پس از کدگذاری اولیه داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها، به دسته‌بندی و تشکیل مقوله‌ها پرداخته شد. این فرآیند با هدف شناسایی الگوها و مفاهیم مشترک در میان کدهای اولیه انجام گرفت. برای این منظور، کدهای مشابه و مرتبط بر اساس شباهت‌های معنایی و مفهومی در دسته‌های مشخصی قرار گرفتند. این دسته‌بندی منجر به شکل‌گیری مقوله‌های فرعی شد که هر یک بیانگر یک جنبه خاص از نقش مسئولین مدارس در کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان است. در مرحله بعد، مقوله‌های فرعی که از نظر مفهومی با یکدیگر ارتباط داشتند، در مقوله‌های اصلی‌تر و انتزاعی‌تر گروه‌بندی شدند. این فرآیند به صورت رفت و برگشتی و با مقایسه مداوم مقوله‌ها با یکدیگر و با داده‌های اولیه انجام شد تا از انسجام درونی مقوله‌ها اطمینان حاصل شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول شماره ۵- مقوله‌های اصلی و فرعی و کدهای اولیه مرتبط

مقوله اصلی	مقوله فرعی	کدهای اولیه
مدیریت و نظارت	نظارت و ارزیابی	نظارت مستمر بر رفتار دانش‌آموزان (۱) برگزاری جلسات بازخورد با معلمان (۳۶) تشویق خودارزیابی در دانش‌آموزان (۳۴)
	ایجاد محیط امن	ایجاد محیط امن و دوستانه (۳) ایجاد فضای فیزیکی مناسب (۲۴) ایجاد فضای سبز و آرام‌بخش (۳۵)
آموزش و توسعه	تدوین و اجرای قوانین	تدوین قوانین واضح و منصفانه (۱۵) اجرای برنامه‌های تشویقی (۸)
	آموزش مهارت‌های زندگی	آموزش مهارت‌های زندگی (۴) آموزش مهارت‌های ارتباطی (۱۷) آموزش مدیریت خشم (۲۲)
	تقویت ارزش‌های اخلاقی	تقویت ارزش‌های اخلاقی (۵) برگزاری کارگاه‌های آموزشی اخلاق (۱۱)
ارتباطات و همکاری	توسعه مهارت‌های فکری	آموزش تفکر انتقادی (۲۵) آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری (۳۲)
	ارتباط با والدین	برگزاری جلسات منظم با والدین (۲) تقویت ارتباط بین خانه و مدرسه (۱۳)
	همکاری با متخصصان	همکاری نزدیک با مشاور مدرسه (۷) برگزاری جلسات مشاوره فردی (۳۰)
فعالیت‌های فوق برنامه	تعامل با دانش‌آموزان	ایجاد فضای گفتگو و بیان آزادانه (۱۴) برگزاری جلسات بحث و گفتگو (۱۹)
	برنامه‌ریزی فعالیت‌های گروهی	برنامه‌ریزی فعالیت‌های فوق برنامه (۶) ایجاد فرصت‌های خدمات اجتماعی (۲۰)
	تقویت روحیه همکاری	تقویت روحیه کار تیمی (۲۸) ایجاد سیستم همیاری بین دانش‌آموزان (۱۰)
مدیریت تعارض و مشکلات	حل مسئله و تعارض	استفاده از روش‌های حل مسئله (۱۲) برگزاری جلسات حل تعارض (۱۶)
	پیشگیری از رفتارهای نامطلوب	برگزاری کمپین‌های ضد زورگویی (۳۳) ایجاد سیستم گزارش‌دهی محرمانه (۳۷)
توسعه حرفه‌ای کارکنان	آموزش معلمان	آموزش مداوم معلمان (۹)
فرهنگ‌سازی و هویت‌بخشی	تقویت هویت و فرهنگ	تقویت هویت فرهنگی و ملی و دینی (۳۹) آموزش احترام به تفاوت‌ها (۲۹)

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که نقش مسئولین مدارس در کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان را می‌توان در هفت مقوله اصلی خلاصه کرد: مدیریت و نظارت، آموزش و توسعه، ارتباطات و همکاری، فعالیت‌های فوق برنامه، مدیریت تعارض و مشکلات، توسعه حرفه‌ای کارکنان، و فرهنگ‌سازی و هویت‌بخشی.

پس از دسته‌بندی و تشکیل مقوله‌ها، گام نهایی در فرآیند تحلیل داده‌ها، شکل‌گیری مضامین فراگیر است. این مرحله شامل بررسی عمیق ارتباطات بین مقوله‌های اصلی و فرعی، و شناسایی الگوهای کلان و مفاهیم بنیادین در داده‌هاست. مضامین فراگیر، به عنوان سطح بالاترین انتزاع در تحلیل کیفی، چارچوب جامعی را برای تفسیر یافته‌های پژوهش فراهم می‌آورند و امکان درک عمیق‌تر از پدیده مورد مطالعه را میسر می‌سازند. با تحلیل دقیق مقوله‌های اصلی و فرعی که در مرحله قبل شناسایی شدند، سه مضمون فراگیر استخراج گردید. این مضامین عبارتند از: "رهبری تحول‌گرا در محیط آموزشی"، "توسعه جامع شخصیت دانش‌آموزان"، و "ایجاد اکوسیستم یادگیری اخلاق‌محور". جدول زیر، ارتباط بین این مضامین فراگیر، مقوله‌های اصلی و مقوله‌های فرعی را نشان می‌دهد:

جدول شماره ۶- مقوله‌های اصلی و فرعی و مضمون فراگیر

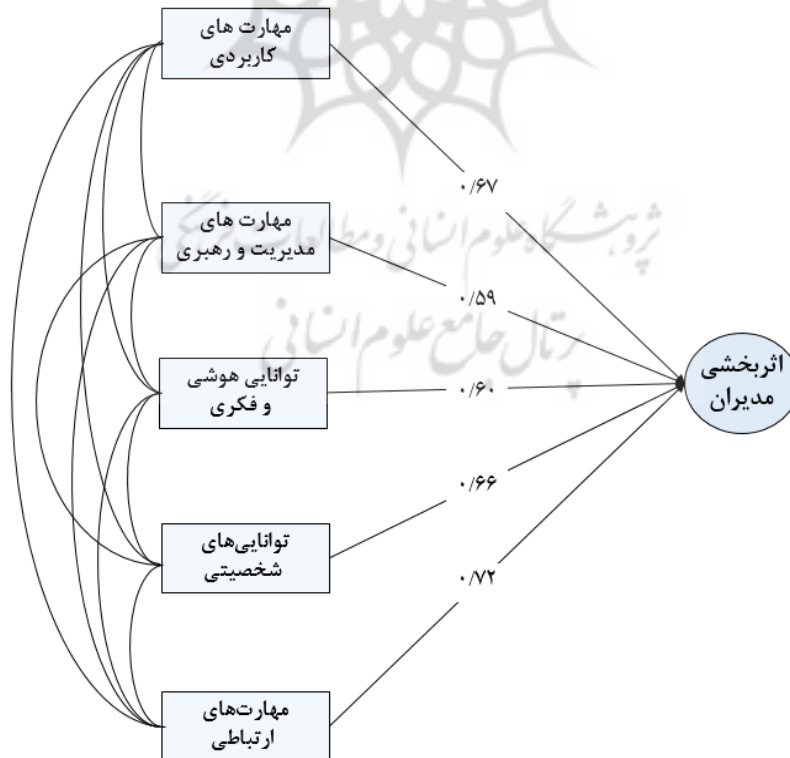
مضمون فراگیر	مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی
رهبری تحول‌گرا در محیط آموزشی	مدیریت و نظارت	نظارت و ارزیابی - ایجاد محیط امن - تدوین و اجرای قوانین
	توسعه حرفه‌ای کارکنان	آموزش معلمان
توسعه جامع شخصیت دانش‌آموزان	ارتباطات و همکاری	ارتباط با والدین - همکاری با متخصصان - تعامل با دانش‌آموزان
	آموزش و توسعه	آموزش مهارت‌های زندگی - تقویت ارزش‌های اخلاقی - توسعه مهارت‌های فکری
	فعالیت‌های فوق برنامه	برنامه‌ریزی فعالیت‌های گروهی - تقویت روحیه همکاری
	فرهنگ‌سازی و هویت‌بخشی	تقویت هویت و فرهنگ
ایجاد اکوسیستم یادگیری اخلاق‌محور	مدیریت تعارض و مشکلات	حل مسئله و تعارض - پیشگیری از رفتارهای نامطلوب

در ادامه الگوی مضامین فراگیر، که از تحلیل و ترکیب مقوله‌های اصلی و فرعی حاصل شده‌اند ترسیم شده است. این الگو بیانگر ابعاد کلیدی نقش مسئولین مدارس در کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان هستند.



شکل ۱- الگوی نهایی پژوهش

بعد از پایان تجزیه و تحلیل و سنجش داده‌های مختلف، مدل نهایی تحقیق به شکل زیر ارائه شده است.



شکل ۲- مدل نهایی تحقیق

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر ارزیابی نقش مسئولین مدارس بر بهبود رفتارهای تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان در مقطع ابتدایی بود. نتایج به دست آمده از تحلیل مصاحبه‌های صورت گرفته در ابتدا منجر به استخراج ۴۰ کد اولیه شد این کدها در قالب سه مضمون فراگیر (رهبری تحول‌گرا در محیط آموزشی؛ توسعه جامع شخصیت دانش‌آموزان؛ و ایجاد اکوسیستم یادگیری اخلاق‌محور)، و هفت مقوله اصلی و ۱۵ مقوله فرعی شامل مدیریت و نظارت مؤثر، توسعه حرفه‌ای کارکنان، ارتباطات و همکاری گسترده، آموزش و توسعه مهارت‌های زندگی، فعالیت‌های فوق برنامه، فرهنگ‌سازی و هویت‌بخشی، و مدیریت تعارض و مشکلات، دسته‌بندی شدند.

بر اساس نتایج به دست آمده می‌توان گفت که ارزیابی نقش مسئولین مدارس بر بهبود رفتارهای تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان در مقطع ابتدایی به‌ویژه در زمینه‌های رهبری تحول‌گرا، توسعه شخصیت جامع و ایجاد محیط‌های یادگیری اخلاق‌محور حائز اهمیت است. در این راستا، مضامین فراگیر شناسایی‌شده به وضوح بیانگر این نکته هستند که رهبری تحولی می‌تواند به عنوان نیروی محرکه‌ای برای تغییرات مثبت در رفتارهای آموزشی و تربیتی دانش‌آموزان عمل کند. رهبری تحول‌گرا در محیط‌های آموزشی نه تنها به ترویج ارزش‌ها و الگوهای رفتاری مثبت کمک می‌کند، بلکه می‌تواند اعتماد و انگیزه در تیم‌های آموزشی را نیز افزایش دهد. نتایج با پژوهش (Day, Sammons & Gorgen, 2018) تحت عنوان "رهبری موفق مدرسه" که در آن رهبران موفق مدارس، از طریق استراتژی‌های مختلفی همچون توسعه شاخص‌ها روانشناختی مثبت به بهبود کیفیت آموزش و پرورش کمک می‌کنند، همسو می‌باشد. همچنین زمینه بهبود رفتارهای تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان توسعه جامع شخصیت دانش‌آموزان به عنوان یکی از اهداف کلیدی مطرح است. این مفهوم شامل پرورش مهارت‌های اجتماعی، عاطفی و اخلاقی دانش‌آموزان می‌شود که عمدتاً از طریق برنامه‌های آموزشی و فعالیت‌های فوق‌برنامه میسر می‌گردد. مسئولین مدارس با مدیریت و نظارت مناسب بر روی این برنامه‌ها و همچنین ایجاد فرصت‌های یادگیری مؤثر برای دانش‌آموزان، می‌توانند به رشد و توسعه شخصیت اخلاقی و اجتماعی آنها کمک کنند در این زمینه (Khaleel, Alhosani & Duyar, 2021) در پژوهش خود تحت عنوان "نقش مدیران مدارس در ترویج مدارس فراگیر: دیدگاه معلمان" به این نتیجه رسیدند که مدیران مدارس در امارات متحده عربی نقشی کلیدی در ایجاد و ترویج مدارس فراگیر و یادگیرنده ایفا می‌کنند. بدین ترتیب، عنصر مدیریت و نظارت به عنوان یکی از مقوله‌های اصلی در این ارزیابی مطرح می‌شود. ایجاد اکوسیستم یادگیری اخلاق‌محور نیز از دیگر مضامین مهم است که به تأثیر محیط آموزشی بر رفتارهای دانش‌آموزان اشاره دارد. برای تحقق این هدف، ارتباطات و همکاری مؤثر بین اعضای کادر آموزشی و والدین لازم است. این ارتباطات می‌تواند به تبادل تجربیات و به اشتراک‌گذاری ارزش‌های تربیتی مربوط به رفتارهای اخلاقی و اجتماعی دانش‌آموزان کمک کند. بنابراین، بهبود ارتباطات و همکاری‌های بین‌سازمانی و با خانواده‌ها به عنوان یکی دیگر از مقوله‌های کلیدی در این تحقیق شناخته می‌شود. نتایج این بخش با پژوهش (Rafiei, 2022) تحت عنوان "بررسی نقش والدین و مسئولین مدارس در جهت کاهش مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان مدارس ابتدایی که در آن همکاری والدین با مدرسه در حل مشکلات تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان بر اثربخشی و نتیجه‌گیری مداخلات تربیتی تأثیر بسزایی دارد، همسو می‌باشد. نقش آموزش و توسعه کارکنان مدرسه نیز در تحقق این مضامین و مقوله‌ها حائز اهمیت است. این امر بدین معناست که مسئولین مدارس باید فرصت‌های مناسبی برای ارتقاء مهارت‌های حرفه‌ای معلمان و مربیان فراهم آورند. با به‌روز رسانی اطلاعات و روش‌های تدریس، معلمان می‌توانند متناسب با نیازهای دانش‌آموزان عمل کرده و برنامه‌های تربیتی کارآمدتری را طراحی کنند. علاوه بر آن، فرهنگ‌سازی و هویت‌بخشی در محیط مدرسه اهمیت ویژه‌ای دارد، زیرا شکل‌گیری ارزش‌ها و هویت‌های اخلاقی از جمله وظایف اصلی نظام آموزشی به شمار می‌آید. در نتیجه، ارزیابی نقش مسئولین مدارس بر بهبود رفتارهای تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان نیازمند توجه به این مضامین و مقوله‌های معرفی‌شده است. با تقویت رهبری تحول‌گرا و ایجاد اکوسیستم یادگیری اخلاق‌محور، می‌توان به توسعه شخصیت جامع دانش‌آموزان کمک کرد. همچنین، توجه به مقوله‌هایی مانند مدیریت و نظارت، آموزش و توسعه، ارتباطات و همکاری، و فعالیت‌های فوق‌برنامه می‌تواند به ارتقاء کیفیت آموزشی و تربیتی در مقطع ابتدایی بیفزاید. بدین ترتیب، مسئولین مدارس با درک و به‌کارگیری این مفاهیم می‌توانند نقش مؤثری در شکل‌دهی رفتارهای مثبت و اخلاقی دانش‌آموزان ایفا کنند. با توجه به نتایج به دست آمده و در راستای بهبود رفتارهای تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان پیشنهاد می‌شود کارگاه‌های آموزشی برای معلمان و کارکنان مدرسه به منظور ارتقاء مهارت‌های تربیتی و اخلاقی و آشنایی با روش‌های نوین در تعامل با دانش‌آموزان برگزار شود. همچنین برگزاری جلسات مرتب با حضور متخصصان و مشاوران روانشناسی و اجتماعی برای گفتگو در مورد مسائل فرهنگی و اخلاقی و ارائه راهکارهای عملی به دانش‌آموزان می‌تواند اثرات مثبتی در جهت توسعه اخلاق در دانش‌آموزان باشد. آموزش تکنیک‌های حل تعارض و مدیریت مسائل به دانش‌آموزان از طریق بازی‌های نقش‌آفرینی و کارگاه‌های عملی و ایجاد پل‌های ارتباطی با استفاده از فناوری‌های نوین برای برقراری ارتباطات مؤثرتر بین معلمان و اولیاء، مانند طراحی اپلیکیشن‌های مدرسه یا گروه‌های تلگرامی می‌توان زمینه شناخت بیشتر خانواده‌ها و دانش‌آموزان و ارتباط مؤثر بین خانواده و مدرسه را فراهم کند. در مجموع، این ترکیب

اقتضای اتخاذ یک رویکرد جامع و هماهنگ در مدیریت مدرسه را دارد که به بهبود رفتارهای تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان منجر شود. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر این بود که رفتارهای تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان تحت تأثیر عوامل مختلفی مانند شرایط اجتماعی اقتصادی خانوارها، فرهنگ محلی و نگرش‌های اجتماعی و خانوادگی قرار دارد که ممکن است خارج از کنترل مسئولین مدارس باشد و نتایج را تحت تأثیر قرار داده باشد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در مطالعه حاضر فرم‌های رضایت نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی

هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Amini, Z. , & Hanifi, F. (2022). Investigating the Status of Factors Affecting the Moral Development of Elementary School Students in Tehran. *Sociology of Education*, 7(1), 88-100. <https://www.iase-jrn.ir/index.php/se/article/view/187>
- Barr, J. J. , & Walker, J. (2016). Developing a positive classroom discipline plan: A practical guide. SAGE Publications
- Brooks, J. G. , & Neill, M. (2019). The impact of teacher–student relationships on student achievement and well-being. *Educational Psychology Review*, 31(2), 243-268.
- Chen, J. K. , Astor, R. A. , Benbenishty, R. , Bursztyn, A. , & Santo, J. B. (2018). Conceptual model for school violence prevention: A generalized approach. In *School violence and safety: International perspectives on trends, patterns and prevention* (pp. 86-111).
- Day, C. , Sammons, P. , & Gorgen, K. (2018). Successful school leadership. London.
- Doygunel, A. , & Koprulu, F. (2022). A study of the roles of school administrators in increasing the quality of school life through social responsibility projects in primary schools. *Frontiers in Psychology*, 13, 969638.
- Epstein, J. L. (2018). School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools. Routledge.
- Ezzati, S. , Sharifian, L. , Toorani, H. , Barzegar, N. , & Esmaeili, Z. (2023). Designing a role-playing model for schools as the focus of students' educational experiences. *Journal of Adolescent and Youth Psychological Studies (JAYPS)*, 3(3), 182-193. <https://doi.org/10.61838/kman.jayps.3.3.15> [In Persian].
- Ghasempour, Erfaneh; Malekipour Ahmad; Zare-sefat, Sadegh. (2016). Spiritual component of the curriculum at the viewpoints of Noddings. *Qualitative Research in Curriculum*, 1(3), 27-51. doi: 10.22054/qric.2016.7072. [In Persian].
- Gui, A. K. W. , Yasin, M. , Abdullah, N. S. M. , & Saharuddin, N. (2020). Roles of Teacher and Challenges in Developing Students' Morality. *Universal Journal of Educational Research*, 8(3C), 52-59.
- Jones, R. M. , & Jones, S. L. (2019). Promoting ethical values and social responsibility in students. *Journal of Moral Education*, 48(3), 311-328.
- Khaleel, N. , Alhosani, M. , & Duyar, I. (2021). The Role of School Principals in Promoting Inclusive Schools: A Teachers' Perspective. *Frontiers in Education*, 6, 603241.
- Kohn, A. (2017). Classroom management: A guide to effective teaching. Routledge.
- Miller, G. (2022). Recommendations for addressing educational and moral problems. *Research Perspectives in Education*, 21(2), 135-152.
- Poodineh, M. , Hossein gholizadeh, R. and mahram, B. (2019). Social Responsibility of School: A Case Study of two girls' middle schools in Mashhad City. *New Educational Approaches*, 13(2), 95-102. doi: 10.22108/nea.2019.111790.1253 [In Persian].

- Rafiei, Negin. (2022). Investigating the role of parents and school officials in reducing educational and moral problems of students in Buin and Miandasht elementary schools in the academic year 2021-2020, Fourth National Conference on Professional Research in Psychology and Counseling with a Teacher's Perspective, Minab. 1253 [In Persian].
- Rasmussen, J. , & Chaplin, D. (2022). Building a supportive school environment. *Educational Psychology Review*, 34(5), 1187-1220.
- Rich, Y. , & Kellough, R. D. (2020). *Classroom management: A comprehensive approach for elementary teachers*. Routledge.
- Sergiovanni, T. J. (2015). *Moral leadership: Getting to the heart of school improvement*. Jossey-Bass.
- Shapiro, J. P. , & Gross, S. J. (2013). *Ethical educational leadership in turbulent times: (Re) solving moral dilemmas*. Routledge.
- Siahi Zadeh Fard, Hassan Ali (2024). "Religious Education of Students in the Country's Education System; Status Assessment, Challenges, and Policy Requirements". (e20121). *Reports*, 32(7), e20121 doi: 10. 22034/report. mrc. 2024. 1403. 32. 7. 20121
- Simpson, R. L. , Peterson, R. L. , & Smith, C. R. (2011). Critical educational program components for students with emotional and behavioral disorders: Science, policy, and practice. *Remedial and Special Education*, 32(3), 230-242.
- Starratt, R. J. (2014). *Ethical leadership*. John Wiley & Sons.
- Sugai, G. , Nelson, C. M. , & Scott, T. M. (2018). *Promoting positive student behavior: Effective strategies for teachers and school leaders*. New York: Routledge. 25-250.
- Tajari, T. (2021). Curriculum based on Ethics of Caring: Continuation of Maternal Role in Primary Education. *Journal of Curriculum Research*, 11(1), 77-104. doi: 10. 22099/jcr. 2021. 6325. 1253 [In Persian].
- Taylor, R. (2023). Empirical studies on strategies for improving educational and moral outcomes. *Experimental Educational Research*, 14(3), 201-218.

